

Actieprogramma

**WE
DOEN
HET
SAMEN!**

10 april 2024

We Doen Het Samen-coalitie

De We Doen Het Samen-coalitie bestaat uit organisaties die lokale gemeenschappen in allerlei vormen in Nederland vertegenwoordigen. Denk aan verbanden van mensen die zich vrijwillig inzetten, bewonersinitiatieven, wijkcoöperaties, lokale fondsen, wijkbedrijven, woon- en energiecoöperaties, en aan zorgzame initiatieven in dorpen en buurten. Opgeteld is dit een beweging van miljoenen mensen*. En we hebben een gezamenlijke droom.

WE
DOEN
HET
SAMEN!

-
- * [Onderbouwing Motivaction onderzoek voor Katalys 4,2 mensen die zich inzetten voor hun leefomgeving](#)
 - * [Onderbouwing onderzoek burgercollectieven door de VU, meer dan 7000 burgercollectieven in Nederland](#)
 - * [Onderzoek van Motivaction op verzoek van NOV 50% van de Nederlanders zet zich vrijwillig in.](#)
[Dat zijn 7,5 miljoen mensen van 15 jaar en ouder](#)

Hier dromen wij van

Meer 'samen' in de samenleving

Onze samenleving kampt met grote maatschappelijke opgaven. Actieve lokale gemeenschappen zijn een onmisbare partner voor overheden en marktpartijen om duurzaam en verbonden met de praktijk verder te komen. Alleen samen zijn we in staat tot oplossingen te komen.

Als coalitie bundelen wij onze krachten voor een speelveld, waarop lokale gemeenschappen optimaal kunnen bijdragen. Waarop ze actief eigenaarschap en zeggenschap krijgen én nemen, naast overheid en marktpartijen. **Wij gaan voor meer samen in de samenleving.** Voor een beweging van een geïndividualiseerde naar een betrokken samenleving.

We spannen ons hiervoor in:

“Binnen 10 jaar zijn lokale gemeenschappen een vanzelfsprekende en gelijkwaardige partner voor overheid en marktpartijen. Vanuit het geloof dat belangrijke maatschappelijke opgaven alleen samen kunnen worden opgelost.”

“Wij gaan voor
meer samen in
de samenleving.”

Onze vijf hoofddoelen

Voor de We Doen Het Samen-coalitie is belangrijk dat bewoners (gezamenlijk) eigenaar worden van de plekken waar maatschappelijke problemen worden opgelost.

In onze ambitie klinken de stemmen van miljoenen Nederlanders die zich op allerlei manieren actief inzetten voor de samenleving. Die werken aan een samenspel tussen overheid, marktpartijen en lokale gemeenschappen. Met hen willen we het verschil maken. Door alles wat we als coalitiepartners te bieden hebben, te bundelen. Door overheden en marktpartijen in beweging te krijgen, zodat ze zich op een gelijkwaardige en vanzelfsprekende manier gaan verbinden met lokale gemeenschappen. En onze inzet direct op de samenleving te richten. En alle onzichtbare kracht die daar is zichtbaar te maken. Alles vanuit het geloof dat we alleen samen de belangrijkste maatschappelijke opgaven van deze tijd het hoofd kunnen bieden.

In de praktijk van alledag, in straten, buurten, wijken en dorpen, maar ook bij overheden en marktpartijen, ervaren we hoeveel urgentie er is om hier werk van te maken. Van meer samen in de samenleving. Die urgentie heeft deze coalitie gesmeed en maakt dat we nu met deze agenda naar buiten treden. Een agenda gericht op collectieve opbrengst in plaats van individualistische winst. Een agenda die uitgaat van positie en zeggenschap voor lokale gemeenschappen. Een agenda waar het belang van investeren in het samenleven als fundament onder ligt. Al lerend en experimenterend werken we als coalitie de komende jaren zo graag en vasthoudend, met bewoners, overheid en marktpartijen, aan **vijf doelen**. In onze visie vertellen we er meer over.

Kijk op de volgende pagina voor onze 5 hoofddoelen.

De vijf hoofddoelen

WE
DOEN
HET
SAMEN!

1

In 2030 is denken en werken vanuit het collectief normaal in onze samenleving.

2

In 2027 zijn lokale gemeenschappen voor Nederlandse gemeenten vanzelfsprekende en gelijkwaardige partners bij het aanpakken van maatschappelijke opgaven, waarbij eigenaarschap en zeggenschap sleutelbegrippen zijn.

3

Uiterlijk 2027 zorgt de landelijke overheid dat relevante (nieuw of te herziene) wetten voor lokale gemeenschappen bijdragen aan het versterken van die gemeenschappen.

4

In 2030 is er passende financiering voor lokale gemeenschappen in Nederland.

5

In 2025 hebben we als WDHS-coalitie onze samenwerking verbeterd en onze kennis en diensten gebundeld in een toegankelijke kennisinfrastructuur (digitaal en/of fysiek). Om initiatieven en mensen met plannen voor hun omgeving in heel Nederland te ondersteunen bij wat zij nodig hebben om vooruit te komen.

1

In 2030 is denken en werken vanuit het collectief normaal in onze samenleving.

Actieve bewoners vormen de basis en zijn de motor van lokale gemeenschappen. Ontzettend veel mensen in Nederland zetten zich in voor hun gemeenschap. Onze inspanning zit erop dat het nog meer gemeengoed wordt dat mensen zich vanuit verbondenheid en solidariteit inzetten voor hun lokale gemeenschap. Dan voelen ze zich verbonden met hun omgeving. We willen de vaak nog onzichtbare kracht van de samenleving zichtbaar maken en nodigen mensen uit om actief bij te dragen – alleen zo kunnen we met elkaar de transitie naar een betrokken en ondernemende samenleving doormaken.

Bouwen aan gemeenschapskracht reikt verder dan wat bewoners in lokale gemeenschappen voor elkaar krijgen. Ook werkgevers doen mee, onderdelen van overheden, andere maatschappelijke initiatieven en NGO's. Ook zij kunnen gemeenschappen sterker maken en verbeteren. Dat start met de houding 'niets zonder lokale gemeenschappen'. Het vraagt investeringen in community building en ruimte en zeggenschap voor lokale gemeenschappen. Zo kunnen maatschappelijke vraagstukken als zorg, klimaatverandering en armoede op een andere manier, door de samenleving, worden aangevlogen.

De vijf hoofddoelen

2

In 2027 zijn lokale gemeenschappen voor Nederlandse gemeenten vanzelfsprekende en gelijkwaardige partners bij het aanpakken van maatschappelijke opgaven, waarbij eigenaarschap en zeggenschap sleutelbegrippen zijn.

Gemeenten en bewoners hebben elkaar veel te bieden, zien we op verschillende plekken in dorpen, buurten en regio's. Toch leidt dat niet tot een vanzelfsprekend partnerschap. De samenwerking komt niet zomaar van de grond. Willen lokale gemeenschappen en gemeenten écht vruchtbaar kunnen samenwerken, vraagt dit een verschuiving van macht en een brede/integrale kijk op wat nodig is. Sleutelbegrippen hierbij zijn eigenaarschap en zeggenschap, waar gemeenten ruimte voor moeten maken, ruimte die lokale gemeenschappen op hun beurt moeten nemen.

WE
DOEN
HET
SAMEN!

De vijf hoofddoelen

7

3

Uiterlijk 2027 zorgt de landelijke overheid dat relevante (nieuw of te herziene) wetten voor lokale gemeenschappen bijdragen aan het versterken van die gemeenschappen.

Met het opnemen van de Community Right to Challenge in de Wmo in 2014 is een beweging in gang gezet waarbij gemeenschappen een plek in het recht krijgen. Denk aan het mededingingsrecht, de belastingwetgeving, het bestuursrecht en het veranderen van rechtsvormen. De volgende stap is het verankeren van de randvoorwaarden voor het floreren van lokale gemeenschappen in wet- en regelgeving. De wet- en regelgeving doet nu in veel gevallen alsof bewoners 'eerlijk moeten concurreren' met bedrijven.

Op dit moment zit de meeste beweging in het mededingingsrecht en het markeren wat een gemeenschap is, in vergelijking tot een bedrijf. Inzet van de juridische verkenning is de vraag of lokale gemeenschappen vrijgesteld kunnen worden van het meedoen aan een aanbesteding, en of ze staatssteun kunnen krijgen, waar een bedrijf dat niet kan (concurrentievervalsing). Als lokale gemeenschappen minder hoeven aan te besteden, en makkelijker staatssteun kunnen krijgen, dan ontstaat er meer ruimte om ze structureel te financieren.

4

In 2030 is er passende financiering voor lokale gemeenschappen in Nederland.

Financiering voor lokale gemeenschappen is versnipperd en niet structureel van aard. Lokale gemeenschappen moeten kunnen rekenen op lange termijn afspraken over geld. Als erkenning en waardering voor de maatschappelijke waarde die zij bieden. We hebben het dan niet alleen over subsidies, maar ook over meerjarige afspraken over bijvoorbeeld leningen die op een realistische manier kunnen worden afgelost. Nu is budget veel te versnipperd en is er meestal alleen geld voor startende projecten.

Daar horen ook andere financieringsmodellen bij. Voor subsidies en leningen moeten bewonerscollectieven beter terecht kunnen bij overheden, banken en andere financiers. Steeds meer lokale gemeenschappen kunnen overtuigende businesscases overleggen die structurele financiering rechtvaardigt. Denk aan een kostprijs-plus-tarief in plaats van een commercieel tarief. Daarmee is het mogelijk andere uitgangspunten voor financiering te hanteren, die structureel kunnen worden verankerd in beleid van relevante partijen als de Rijksoverheid, provincies, gemeenten, uitvoeringsorganisaties en fondsen.

5

In 2025 hebben we als WDHS-coalitie onze samenwerking verbeterd en onze kennis en diensten gebundeld in een toegankelijke kennisinfrastructuur (digitaal en/of fysiek). Om initiatieven en mensen met plannen voor hun omgeving in heel Nederland te ondersteunen bij wat zij nodig hebben om vooruit te komen.

Alles wat nodig is om te weten, is er al. Als organisaties in het land die bewonersinitiatieven kennen en kunnen ondersteunen, spreken we daarom af dat we te vinden zijn op de plekken waar bewoners gemeenschappelijke acties ondernemen. En bundelen we kennis en diensten om initiatieven beter van dienst te zijn.

WE
DOEN
HET
SAMEN!

Doe met
ons mee!

Blijf op de hoogte via
wedoenhetsamen.nu

**oranje
fonds**

VSBfonds,
iedereen doet mee